

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

2—

II

Τὸ κακὸ ὅμως εἶχε βαθειὰ τὶς ρίζες του, στὴ Γῆ. Ἄμοιρη Γῆς, ποῦ σὲ χωρῖσαν σ' ἀδικη μοιρασιά χέρφα βέβηλα γυμνασμένα στὸ σπαθὶ καὶ στὸ φόνου καὶ βουτηγμένα στὸ αἷμα καὶ στὰ δάμαντικά μὰ ποῦ ποτέ τους δὲ σὲ χάιδεισαν στοργικά κ' ἐσὺ δὲν τοὺς ἔδωσες τὶς πλούσιες προσφορές σου!

Καὶ φτάνουμε καὶ ποῦ θέλαμε. Τὸ ὅλο Κοινωνικὸ πρόβλημα στηρίζεται στὴν ἀδικία τούτη ποὺ νομιμοποιήθηκε καὶ καταγράφτηκε στοὺς κώδικες κάθε Κοινωνίας μὲ τ' ὄνομα «ἰδιοκτησία» καὶ ποῦ αἰῶνες τότε τὴ φυλάσσει ὁ φοβερός, ὁ σατανικὸς δράκοντας, ποῦ εἶνε ἔργο τῶν χειρῶν τῆς ἀνθρώπινης μοίρας, ὡς φαίνεται, τὸ Κράτος. Ἄς χαλάσει ὁ θεσμὸς αὐτὸς κ' ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀντιδραστικοὶ θεσμοὶ θὰ γέσουν μοναχοὶ τους. Ἄς ἔρῃ ὁ ἄνθρωπος ἀτομικὰ καὶ συνολικὰ σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν ἐλεύθερη γῆ καὶ τότες θὰ ξεμπλέξουν μονάχες τους ὅλες οἱ μύριες ἀλυσίδες ποὺ δένουν τὸν ἄνθρωπο. Μιὰ ποῦ ἡ ἀφορμὴ τούτη ἱστοριολογικὰ καὶ βιολογικὰ φαίνεται ὡς ἡ μοναδικὴ ρίζα τῆς κακομοιριάς τοῦ ἀνθρώπου καὶ μιὰ ποῦ ὁ ριζοσπαστικὸς ἀνεμὸς μιᾶς χιλιετηρίδας στράφηκε μ' ὅλη τὴ φούρια του κατ' ἐναντίον της κ' ἀφοῦ σήμερὰ ἡ ἀπονήρευτη κοινωνιολογικὴ φροντίδα ἀποδέχτηκε πῶς ἡ ἰδιοκτησία στέκεται ἀσύμφωνο μὲ τὸ φυσικὸ πρὸς τὴ φυσικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀσφαλῶς πρέπει νὰ διακωλύεται προκαταβολικὰ κάθε τίναγμα ὀργῆς ποῦ τὴν κλονίζει σύρριζα. Καὶ ποῖα ἄλλη συνηγορία μπορεῖ νὰ σταθῇ πιὸ ἀξιοπίαστη ἀπὸ τὴ συνηγορία τῆς ἱστορίας τῶν ἀποτυχημένων ἐπαναστάσεων, ποὺ ἀκριβῶς βρέθηκαν ἀπατημένες στὸ τέλος, γιατί πάντα βρέθηκε τρόπος νὰ ξεφύγῃ τὸ κακὸ τοῦτο ἀπ' τὸ τσεκούρι τους; Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάσταση γιατί ἀπότυχε στὴν ὁλότητα της καὶ σήμερὰ πάλησαν οἱ ἀξίες της καὶ δὲ στέκεται παρὰ μόνον σὰ σταθμὸς καὶ σὰ σημάδι μόνον στὴ δημιουργικὴ ἐξελικτικὴ τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητας; Ἀκριβῶς γι' αὐτό. Εἶχε στήσει τὰ ἐργαστήρια τῆς εὐτυχίας σὲ γκρεμούς. Τὸ χαρακτηρισμὸν πρόσωπο τῆς Ἀνθρωπότητας φατίστηκε μονάχα ἀπ' τοὺς πελώριους ἀντιφεγγισμοὺς τοῦ συγκλονιστικοῦ ἐκείνου πυροτεχνήματος. Καὶ στέκεται τοῦτο στὸ κέντρο τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τοῦ Μεταμεσαιωνικοῦ Κόσμου, γιὰ νὰ μᾶς δείχνῃ ποιὲς πρέπει νὰνε οἱ αἰτίες τοῦ ἐπαναστατισμοῦ καὶ ποῦ ἀφίλει νὰ μὴ σκοντάφῃ ἡ ριζοσπαστικὴ ἀξίνα τῆς ἀνώτερης βιολογικῆς ἠθικῆς. Γιατί εἶδε τότες ὀλοφάνερα ἡ Ἀνθρωπότητα πῶς μόλις ἀποκαταστήθηκε στὸ δίκρο του ἔνα εἶδος ἀνθρώπων, μὲ τὸ νὰ διατηρηθῇ ἡ κακούργα αὐτὴ ἀρχὴ τῆς ἰδιοκτησίας ἀμέσως τὴν ἐπομένην τοῦ ἐπαναστατικοῦ θριάμβου τ' ἄλλα ἀνθρώπινα εἶδη βρεθήκανε δεμένα μὲ καινούργιες ἀλυσίδες, πιὸ φριχτὲς καὶ πιὸ ἀνυπόφορες κ' ἀπ' τὶς προεπαναστατικῆς. Θὰ μπορούσε ποτὲ νὰναπτυχθῇ τὸ φοβερὸ αὐτὸ τέρας τοῦ ἀστικισμοῦ, ἡ νέα αὐτὴ φαραωνικὴ πληγὴ τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν, ἡ συνοργάνωση τούτη τῶν ψεύτικων ἀξιῶν ποὺ ὑποβάλλει καὶ ἐπιβάλλει τὸν Κρατικὸν ἀπολυταρχισμόν, ἂν ἡ ἰδεολογία τοῦ θεϊκοῦ συγγραφέα τοῦ «Κοινωνικοῦ Συμβολαίου» ἐφαρμόζοταν στὴν εὐρύτερη ἐρμηνευτικὴ οὐσιαστικότητα της; Ὁχι βέβαια. Καὶ ποῦ ἄλλου ν' ἀποδοθῇ τ' ὅτι ἡ

ρομφαία τοῦ Μεγάλου Ἐλευθερωτῆ Ἀυτοκράτορα καρφωμένη τόσο γερὰ καὶ τόσο ἰσόρροπα στὸ κέντρο τῆς ἐθνικοπολιτικῆς ζωῆς τοῦ τότε Κόσμου ἀνατινάχτηκε ὡς κεραυνὸς τῆς Ρέας καὶ τὸν ἔκαψε μαζί μὲ τὶς θαυμασιᾶς ἀπολυτρωτικῆς ἐνεργειᾶς του; Στὴν ἴδια αἰτία. Ἡ Γῆς ὀγίστηεν ἂν τὸ φανάρισμα καὶ πολιτικοῦ καὶ πολιτειακοῦ λυτρωμοῦ τῶν ἐθνῶν καὶ μίλησε σ' ὅσους εἶχανε καρδιὰ ζεστὴ καὶ διάνοια ἀπονήρευτη τὸ λόγο τὸν ἀναιῶνιο τῆς βιολογικῆς ἀλήθειας. Αὐτῆρη πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ γῆς, καλύτερες πρῶτ' ἀπ' ὅλα οἱ πλῆθοπαθαγωγικῆς δυναμιτικότητες τῆς λευτέρου πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὰ μέσα τοῦ ἀτομικοῦ κ' ὕστερα συνολικοῦ ἀφελιμοῦ. Ἰσοτήτα, κ' ὕστερα Ἀδερφότητα κ' ὡς ἔρῃ τούτη ἄς ἔρῃ κ' ἡ ὀργανικὴ ἀπολύτρωση τῶν Κοινωνιῶν.

Αὐτὴ εἶνε πολυγυρεμένη Ἀλήθεια. Αὐτὸ εἶνε τὸ μέγα βάθος τῆς ροῆς τῶν ἀνθρώπων. Αὐτοῦ στυλώθηκαν ἀκτανέχοντες τὴν ἀνατολὴν τόσα μάτια θεϊκῶν ἐνειροπόλων ποὺ νόσταξαν σὲ τραγικὴ λήθη ἀπάνω στ' ἀξεδιάλυτα θάματα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐδῶ στέκει ὁ τελειοποιητικὸς κἀματος τοῦ ἀνθρώπου.

Γιατί πῶς ἄλλως θὰ ξαναγυρῇ στὴ γαμμένη θρυλικὴ παράδεισο τῶν φυσικῶν ἀναλογιῶν, ἔξω καὶ μακριὰ ἀπ' τὴν κοινωνικὴν ἀντινομία; Πρέπει νὰ πάρῃ πρῶτα τ' ἀνθρώπινο φυσικὸ τὸ πρωτόπλαστο, τὸ μασημένον στὸ γενικὸ ρυθμὸ τῆς πολύμορφης καὶ μυρισούστατης μὰ οὐσιαστικὰ ἐνιαίας πραγματικότητας τὰ δικαιώματα του κ' ὕστερα — μὰ τότες μονάχα — θὰ κινηθῇ αὐτόβουλα στὸν κύκλο τῆς ἀτομικότητας του, τὴν ἐναρμόνιση του δηλαδὴ πρὸς τὴ φυσικὴ περικυρία, τὴν τροφὴν τῆς καὶ τὴ μεγάλη Πλάση. Κι' ὡς γίνῃ καὶ τοῦτο τότες μὲ τὴν ἀλάθευτη μέθοδο τῆς ἐξελικτικῆς προσαρμογῆς θὰ ἱκανοποιηθῇ καὶ τὸ ἐπικτητο τὸ ἄλλο ἀνθρώπινο φυσικὸ, τὸ θετὸ ποῦ πρωτοδοκίμασε τὰ τίμα ρίγη τῆς συνολικῆς σκοπιμότητας καὶ μορφώθηκε — στὴν ἀγνὴν ἀπαρχὴ πάντα — τὸ πολιτικὸ καὶ κοινωνικὸ φυσικὸ.

Δὲν εἶν' αὐτὰ οὐτοπίες, οὔτε ἐπιθυμίες κολασμένης ἀδικίας. Εἶνε ἡ οὐσία τῆς ζωῆς, εἶνε ἡ ἐσωτερικότητα τοῦ Κοινωνικοῦ Προβλήματος, ποῦ εἶνε πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸ φοβερὸ πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου προορισμοῦ.

Πῶς νὰ σαθῇ ὁ ἄνθρωπος ἀπ' τοὺς θεσμοὺς; Οἱ θεσμοὶ κοιμοῦνται σ' ἕπνον ἀξυπνητον, ἕπνον θανάτου, ὅταν ἡ ἰδιοκτησία συγκεντρώνει τὶς ἀνθρώπινες ζωτικότητες — ἡ πολύμορφη καὶ μυρισούστατη κοινωνικὴ ἰδιοκτησία — γύρω ἀπ' τὴ μαγγανευτικὴ δύναμη της. Γιατὸ φαίνεται ὀλοφάνερα πῶς οἱ θεσμοὶ δὲν εἶνε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη καὶ τὸν καταμερισμὸ πρὸς μύριες στράτες τῆς πρωτεϊκῆς πλάνης. Αὐτὴ δὲν εἶνε ἡ ἀνάλοιωτη συναίσθηση τῶν ἀγνῶν συνειδησέων, τῶν ἀουγγέφιαστον διανοιῶν, τῶν λευκῶν ψυχῶν ποὺ δὲν τὶς κούρασε τελειωτικὰ τὸ τραγικὸ καὶ μάταιο μισόφωτο τῆς κοινωνικῆς κατάντας; Καὶ ποτέ; οἱ θεσμοὶ δὲν θ' ἀλλοιοφορμίσουν καὶ καὶ δὲ θὰ βγάλουν ἀπὸ μέσα τους τὸ ζόφο τῆς ἀνήθικης πνευματικότητας, ὡς ἀρμόζει στὴν ἀνθρώπινη μοῖρα, ὡσπου θὰ στέκεται ὀρθὴ στὰ πόδια της ἡ ἀμαρτωλὴ παράδοσι. Καὶ ποτέ, ὡσπου μέσιν τὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ καθεστῶτα ἔτσι ὅπως ἐπιμένουν νὰ διατηρηθοῦν, οἱ θεσμοὶ δὲ θὰ πάρουν, ὡς ἀρμόζει τὴ θέση τους στὴν ἠθοπλαστικὴν ἐνεργεια τῆς ἰδέας ἀπάνω στὴν ἕλη.

Κι' έτσι η Κοινωνία θάνε πάντα στάδιο ταυρομαχιών όπου τὰ συμφέροντα και τ' αντισημέροντα θά ζώνε στη λάβα τους τη θείαν ουσία της ζωής. Η συνολική ενεργητικότητα θ' αντίστέκεται με την προστασία των θεσμών στους νόμους των πνευματικών σκοπιμότητων της ζωής κ' η ατομική δραστηριότητα — η ανιστάμενη αυτή βίαν των ζωτικότητων τοῦ ἀνθρώπου φυσικοῦ — θά διαβάζεται καθημερνά και με τὸν καιρὸ, τὴν ἐπίκτητη μανία, τὴ θανασιότητα της κοινωνικής και κρατικής ἠθικής θά πυργώνεται σὲ μιὰν ἰδρατή δυναμικότητα — τὸ Κεφάλαιο.

Αὐτὸ ἀκριβῶς και ποῦ ἔγινε. Κ' ἔτσι ἡ Γ'ς, ἡ ἐνέργεια, ὁ ἀρετικιστικὸς παλιός της, οἱ σκοπιμότητες ἄλλης της συνολικής και ατομικής σταδιοδρομίας εἶνε σήμερα — σ' ὅλη τὴ νέαν ἐποχὴ της Ἰστορίας — ἕνα τεράστιο, ἄηχο ὄμιος, ἀνούσιο παντοδύναμο ὄμιος, ἰδρατὸ κυριαρχικὸ ὄμιος Μηδὲν — τὸ Κεφάλαιο. Ἄν ἡ Κοινωνική ζωὴ εἶνε σύνθεση καταβαλλομένων προσπαθειῶν γιὰ παραγωγικότητα εὐδαιμονιστική με πολύμορφη και πλείρια σκοπιμότητα, τότε ποιά εἶνε ἡ θέση τοῦ οὐσιαστικὰ κεντροῦ αὐτοῦ ἀποσκελετωματικοῦ ὄγκου στὸ μέσο των ἀδιάκλων ἀνατάσεων τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴ συντήρηση και προαγωγή της ζωής της δικῆς του και της συνολικής ζωής; Ὡ! ἡ φρικτὴ ἀντινομία!

III

Οἱ φυσικοὶ νόμοι δέχονται τέτοιες παραξενιές ; Γιατὶ νὰ τοὺς δέχονται οἱ κοινωνικοὶ θεσμοί; Ὡστε ἡ κοινωνική ζωὴ δὲν εἶνε προέκταση — παρ' ὅλη τὴ οοφιστική διαβεβαίωση της «μικρῆς Κοινωνιολογίας» — της φυσικῆς ζωής; Μὰ τότες ποῖο τὸ ἀπὸλυτο δικαίωμα της ἀπάνω στὸν ἄνθρωπο; Γιατὶ νὰ δουλεύει αὐτὸς σιωπῶς στὴ βούληση των ἔργων των χειρῶν του; Γιατὶ νὰ προσκυνᾷ τὰ ψεύτικα εἶδωλα, τὰ χημιαία ἀντὶς τὸ χτίστη ; Και δὲν ἔχει καμμιάν «ἠθικήν ἀξίαν» ἢ ἀφύσιχη δικαιολογία πῶς θυσιάζουμε στὸν κοινωνικὸ και πολιτικοκρατικὸ θεμὸ ἕνα μέρος των φυσικῶν μας δικαιωμάτων γιὰ νὰ βορῆθῃ τρόπος νὰ ἰκανοποιηθοῦν τὰλλα. Συνθηκολογία δηλαδή με τὴν ὀργὴ τοῦ Προκρούστη ἕστερ' ἀπ' τὰ βασανιστήρια και τὸν ἀκρωτηριασμὸ ; Ὡ! πόσο ὁ θεωρητικὸς ἀλλοπροσάλλισμός χαντάκωσε τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ!

Εἶνε κ' οἱ στοχασμοὶ τοῦτοι ὑστερογεννητοὶ ; Δὲν εἶνε. Εἶνε τοῦτοι ἡ πλοῦσια αἰσθαντική πείρα τοῦ κατατρεγμένου ἀνθρώπινου φυσικοῦ κατὰ τοὺς «κοινωνικοὺς αἰῶνες». Και στὰ χρόνια των καθαρῶν ἀναβούζει τὸ θεῖο νάμα της ἀπ' τὴν ψυχὴ των τιμῶν ἀνθρώπων, ἐκείνων ποὺ θυμοῦνται μ' ἀγλύκαντο καὶ τὴν ἀριστοκρατικότητα της φυσικῆς καταγωγῆς τους. Τυποτυφλοτικά φέγγη τοῦ «Κοινωνικοῦ Πολιτισμοῦ» με τὶς χαρῆς, τὶς ἡδονές, τὶς εὐκολίες και τὸ ραχάτι του γιὰ τοὺς λίγους, τὴ σκληρὴ βασγεσιὰ τὴν ἀλόγιστη βιωτική φροντίδα, τὴν ἀγιάτρευτη πίκρια του γιὰ τοὺς πολλούς, μορεὶ νὰ σκότισαν τὴ θαυμαστὴν ἀνθρώπινη ψυχικότητα, μὰ τὶς φωνές τ' ἀνθρώπινου φυσικοῦ ποῦ μένουν ὄξω ἀπὸ κάθε «ἱστορική συνείδηση» δὲ μποροῦν νὰ τὶς συμπνίξουν μὰ κατορθώνουν πάντα σὰν ἔοθη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου — ποτε ἔρχεται ἀναπάντεχα, ποτε σὰν ὄμιος μόχθος — νὰ ξεπετιῶνται φλόγες καθαρῆς στο σκοτεινὸ ἄπειρο ποῦ κυκλώνει τὴ μοῖρα «της κοινωνικῆς ζωής.»

Τὰ Καθεστῶτα θέβαια τότες ἀντιμάχονται τὶς φωνές τοῦ φυσικοῦ. Τὸ Κράτος, ὁ ἄγγελος φύλακας τους,

στὴν ἐποχὴ μας προπάντων ὁπότε πῆρε πλείρια συνείδηση της ἀνηθικότητας και της βίας του, ρίχνει στὶς ψυχές τὸ ζόφο τοῦ δέους. Και φροντίζει με πειστικότητα και φιλοτιμία ἠθικώτερης σκοπιμότητας νὰ ξετινάξῃ τὶς φωτεινές ψυχάλες ἀπ' τὰ ματόκλαδα. Κ' ἔγκαιρα βάζεται νὰ σβύση με τὴν ἠθικοδρησκευτική παράδοση του, με τὴν ἀπολυτρωτική προσπάθειά του, με τὸ γαλβάνισμα των ποταπότερων ἐνοτικῶν τοῦ «κοινωνικοῦ ἀνθρώπινου φυσικοῦ» και ποτε — εἶνε ἡ προστυχότερη περίπτωση — με τὴν ἐπιβολὴ των ἀλλοπρόσαλων μεθόδων του ἢ με τὴν ἐμφάνιση μιᾶς πνευματικῆς τελειότητας των ἀνώτερων και κατώτερων συνθέσεων του, τὶς φλόγες τοῦτες της σωτηρίας. Κι' ἡ «κοινωνική ἀρετή» τότε θρυκολοκαίξει.

Μὰ πάντα κρύβεται — κρυβόταν πάντα — κάτω ἀπὸ κάθε σχέση τοῦ ἀνθρώπου με τὸ Κράτος και τὴν Κοινωνία τὸ σύνθετο θεῖο ρῶτημα. Τί εἶνε ἡ Κοινωνία ποὺ προστατεύεται ἀπὸ τὸ Κράτος; Εἶνε ὁ ἄνθρωπος παιδί της φυσικῆς μοῖρας του ἢ ἀποπαιδί της κοινωνικῆς του κατάντιας; Γι' αὐτὸ πάντα στὰ χρόνια των μεγάλων καθαρῶν — χρόνια τέτοια ἦταν οἱ αἰῶνες ποὺ ἀκολούθησαν τὴν Ἀναγέννηση — ἡ ζωὴ κέρυξεν ἀμείλιχτη τὰ δικαιώματά της και γι' αὐτὸ πάντα στὶς τέτοιες ὥρες ἦσθεν ἡ πρώτη τεσκουριά ἀπ' τ' ἀλάθευτα χέρια της ζωής στὸ κεφάλι τοῦ Κράτους. Και γι' αὐτὸ πάντα στὰ θεμέλια «τοῦ Κοινωνικοῦ Οἰκοδομήματος» οὐρλιαξαν σὰ στοιχεῖα ἀγνιστικῶν ὀλέθρων οἱ ριζοσπαστικὲς φούριες.

Ἐμεῖς στὴ μελέτη τούτη περιοριζόμεθα στὸ ψυχωδιανοητικὸ διάγραμμα της νέας ἐποχῆς, της ἐποχῆς μας. Τὴ νοιάθουμε σὰν ἀπολυτρωμένη και σὰ σταθμὸ χωριστὸ στὴν τελειοποιητική προσπάθεια της σταδιοδρομίας της ἀνθρωπότητας. Και διατυπώνουμε τὰ συνεισθήματα και παρουσιάζουμε τὸν ἀκομμάτιστον ἀντίλολο τοῦ τιτανικοῦ παλμοῦ της ἀνθρώπινης ζωής ἕστερ' ἀπ' τὸ θαῦμα της Ἀναγέννησης. Γιατὸ τότε εἰπίζουμε νὰ φαίνεται ὀλοκάθαρα πῶς ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση δείχνει ὅλα τὰ ὑπὲρ και ὅλα τὰ κατὰ των γενικῶν ἀπόψεων τοῦ Κοινωνικοῦ Προβλήματος ὅπως τὸ κύτταξεν ἡ ἐποχὴ μας. Χρειάζεται ὄμως ἀπαραίτητα τ' ἀκομπανιαμένο της ἱστοριολογικῆς γνώσης. Οἱ γραμμὲς τοῦτες πιστεύουμε πῶς τὸ ἀναδίνουν ἂν δὲν τὸ καταγράφουν με νότες χτυπητὲς και φανερές. Οἱ λεπτομερειακοὶ καταμερισμοὶ πιθανὸν νὰ γίνονιν ἀντικείμενον ἄλλης μελέτης στὸ μέλλο. Γι' αὐτὸ τότε ὁ ἀνεγνώστης των γραμμῶν αὐτῶν πρέπει σύντονα νὰ βάζῃ στὸ νοῦ του τὰ δεδομένα της ἱστορικῆς συνείδησης της ἐποχῆς μας.

(Ἔχει συνέχεια)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Γράψαμε στὸ περασμένο φύλλο πῶς ὁ κ. Δαμβέργης παίρνει τὸ Ἀριστεῖο. Δὲν τὸ γράψαμε ἐπιτήδες. Ἔτσι μᾶς πληροφορήσαν. Ἐλπίζουμε τὰ μὴ παρεξηγήσει τὴν ἀθῶα αὐτήεἰδηση ὁ σεβαστόσμας φίλος.

— Τὸ ἀθῶο ἐπίγραμμα ποὺ τόσο ἐχόλιασε τὸν κ. Στρατήγη, ὥστε ν' ἀπειλεῖ πῶς θά κινητοποιήσει ὅλους τοὺς Σπετσιῶτες κατὰ τοῦ «Νουμᾶ», εἶναι τ' ἀκόλουθο :

Ἐρότησα τὰ κύματα ἂν εἶν' αὐτὰ σωστὰ
ποῦ εἶπαν στὸ Στρατήγη,

κ' ἐκεῖνα μ' ἀγριοκοίταξαν και μ' ἔβαλαν μπροστὰ
Κ' ἐγὼ ὅπου φύγει φύγει.